

2020-01-28

Universitetskanslersämbetet
Juridiska avdelningen
Att: Sofia Tiberg

Studentinflytande när en enda person bereder eller fattar beslut (UKÄ reg.nr 32-00353-19)

UKÄ efterfrågar lärosätenas uppfattning om vissa typer av beslut kan anses omfattas av studenternas rätt till studentinflytande när en enda person bereder eller fattar beslut. I bilaga 1 redogörs för SLU:s policy i fråga om studentinflytande. I bilaga 2 beskrivs SLU:s uppfattning kring de specifika typerna av beslut som UKÄ tar upp i remissunderlaget.

För SLU är ett aktivt och förtroendefullt studentinflytande angeläget. Studenternas rätt till studentinflytande är omfattande. För utbildningsärenden som hanteras av kollektiva organ är studentinflytandet tydligt eftersom studenterna utser en del av ledamöterna i dessa organ. I ärenden som bereds och avgörs av en person är hanteringen inte alltid lika tydlig. I flertalet av de omfrågade ärendena har SLU rutiner för studentinflytande. Några typer av ärenden anser SLU inte omfattas av studenternas rätt till inflytande, men i några av de omfrågade fallen har SLU anledning att utveckla sitt arbetssätt för att säkerställa ett relevant studentinflytande. Det gäller framför allt vid anställning av utbildningsledare och utseende av institutionsstudierektor (motsvarande).

Detta remissvar är fastställt av rektor Maria Knutson Wedel efter föredragning av utbildningshandläggare Johan Torén. Ärendet har beretts inom universitetsadministrationen och i samarbete med SLUSS (SLU:s samlade studentkårer). I beredningen av ärendet har även chefsjurist Lennart Jonsson deltagit.

Maria Knutson Wedel

Johan Torén

Kopia för kännedom
Prorektor
Dekanerna
Universitetsdirektören
Chefsjuristen
Fakultetsdirektörerna
Utbildningsadministrativa noden
SLUSS

Bilaga 1

SLU:s policy avseende studentinflytande

SLU:s uppfattning är att all verksamhet som rör utbildningen och dess stödverksamhet ska utgå från ett ömsesidigt förtroende och ansvarstagande mellan studenter och lärare. Ett sådant förhållningssätt ligger såväl i studenternas som i universitetets intresse då det är en förutsättning för att uppnå en utbildning av högsta möjliga kvalitet.

Lagstiftningen innebär ett krav på att SLU ska verka för att studenterna tar en aktiv del i utbildningarnas utveckling. Det är en stark formulering, som omfattar allt som har med utbildningen att göra.

I SLU:s utbildningshandbok (SLU ID: SLU.ua.2019.1.1.1-2914) ägnas ett särskilt avsnitt åt att tydliggöra hur ömsesidighet och ansvarstagande kan se ut, för att vara en hjälp att bedöma om lagkraven uppfylls samt att vara ett diskussionsunderlag och en gemensam utgångspunkt för frågor om studentinflytande vid SLU. Hur detta implementeras på olika nivåer inom SLU måste få variera då förutsättningarna varierar mellan utbildningar och orter.

Formella inflytandet genom representation i SLU:s organ

Studenterna vid SLU har rätt att vara representerade i alla beslutande och beredande organ vars verksamhet har betydelse för utbildningen och studenternas situation. Studentinflytandet utgår från studentkårerna, som har en fristående roll. Dessa regleras i sin tur i studentkårsförordningen (SFS 2009:769). Där fastställs bland annat att kårerna har ett ansvar att representera alla studenter, även de som väljer att stå utanför kåren.

Studenter har rätt att bli lyssnade på och studenternas åsikter ska vara viktiga underlag för beslut i frågor som har med utbildningen att göra. Utbildningen är till för studenterna men inte bara de studenter som går utbildningen just nu. Universitetet har ansvar även för att morgondagens studenter får en utbildning av högsta kvalitet, och ska ta hänsyn till förväntningar och krav som kan vara motstridiga. Om universitetet fattar beslut som inte stämmer överens med studenternas åsikt, är det i sig inte ett tecken på avsaknad av studentinflytande.

Utgångspunkten är att ärenden handläggs och bereds så att studenterna kan involveras i god tid innan beslut. I normalfallet ska berörda studentrepresentanter få tillgång till relevanta underlag fem vardagar innan beslut. Komplexa ärenden kräver längre framförhållning än enkla och rutinartade. Vid akuta frågor kan kortare framförhållning vara nödvändig. Sammanträden i beslutande organ med ledamöter utsedda av studenterna hålls i normalfallet inte under sommarterminen.

I delegationsordningarna beskrivs de beslut som delegerats vidare i universitetets organisation – från styrelsen till rektor eller fakultetsnämnderna, och från rektor till universitetsdirektören. Studenterna har inflytande vid besluten av styrelsens respektive fakultetsnämndernas delegationsordningar samt inflytande i beredningen av rektors delegationsordning. Däremot beslutas organisation och

ansvarsfördelning inom universitetsadministrationen vanligtvis utan direkt studentinflytande.

Det finns tre delegationsordningar som beslutats på central nivå:

- [Styrelsens delegationsordning](#)
- [Rektors delegationsordning](#)
- [Universitetsadministrationens delegationsordning](#)

Därutöver har fakulteterna egna delegationsordningar. Prefekten beslutar om den interna ansvarsfördelningen inom respektive institution, inom de ramar som anges av delegationsordningarna på högre nivå.

Samråd vid beredning och beslut av enskild tjänsteman inom SLU

Som UKÄ framhåller, ställer lagstiftningen också långtgående krav på samråd med studenter i andra ärenden som berör dem, vad gäller både utbildningens innehåll och studenternas situation. Där ingår beslut som fattas inom administrationen, ofta av en enskild tjänsteman. De kan avse exempelvis tillgänglighet, Lika villkor, IT-stöd och bibliotek.

Även arbetsgrupper och andra beredande organ som ska lämna beslutsunderlag i frågor som rör utbildningen eller studenternas situation måste samråda med studenterna. Skyldigheten att samråda med studenterna gäller även när en enskild tjänsteman är den som beslutar. Utgångspunkten är att ärenden handläggs och bereds så att studenterna kan involveras i god tid. I normalfallet ska berörda studentrepresentanter få tillgång till relevanta underlag fem vardagar innan slutförandet av beredningen.

Rätten till studentinflytande innefattar inte beslut som rör en enskild student. Studentrepresentanterna har däremot möjlighet att påverka principerna för sådana beslut och följa upp hur dessa principer tillämpas.

Ytterst är det rektors ansvar att det finns rutiner för studenternas inflytande i beredande organ och när beslut ska fattas av en enskild tjänsteman. Hur det dagliga arbetet ska organiseras i detalj så att studentinflytandet säkerställs är något som måste beslutas i nämnder, av programstudierektorer och chefer i dialog med studentrepresentanterna.

Bilaga 2 – Typer av beslut

Omfattas nedanstående typer av beslut av studenternas rätt till studentinflytande när en enda person bereder eller fattar beslut?

Svar från SLU (SLU ID: SLU.ua.2019.2.6.2-4756).

Typ av beslut	SLU
Beslut om anställning av en universitetslektor	Fakultetsnämnderna beslutar om att påbörja rekrytering av universitetslektorer och lärarförslagsnämnder föreslår vilka som ska anställas som sådana. Studenterna medverkar i båda dessa organ. Det faktiska anställningsbeslutet fattas av berörd prefekt, utan direkt studentinflytande.
Beslut om anställning av en utbildningssamordnare	Vid SLU finns utbildningsledare inom universitetsadministrationen. Dessa anställs av berörd fakultetsdirektör, idag utan direkt studentinflytande. Med tanke på utbildningsledarnas centrala roll för utbildningarnas samordning och utveckling, bör studenterna beredas möjlighet att medverka i denna process.
Beslut om att begränsa åtkomst till övningsrum och andra salar	Ja, studenterna har rätt till inflytande i denna typ av frågor, vilket de har på SLU när det gäller lärmiljöernas utformning och användning.
Beslut om att fastställa examinatorslistor	Beslut om att utse examinatorer fattas av berörd prefekt, utan direkt studentinflytande. SLU:s uppfattning är att det är en arbetsledande funktion som universitetet självt måste svara för. Studenterna har möjlighet till påverkan via kursvärderingar.
Beslut om att inleda rekrytering av en universitetslektor	Se ovan om anställning av universitetslektor.
Beslut om att inleda rekrytering av en utbildningssamordnare	Se ovan om anställning av utbildningssamordnare.
Beslut om att reducera antalet student-samverkansmöten	Ja, studenterna har rätt till inflytande i denna typ av frågor, vilket de har på SLU.
Beslut om att tillsätta en arbetsgrupp	Ja, om det rör studentfrågor som lokaler, undervisning, utveckling av program, studiesociala frågor etc.

Beslut om att tillsätta ett strategiskt råd	Ja, om det rör studentfrågor som lokaler, undervisning, utveckling av program, studiesociala frågor etc.
Beslut om att upphöra med arbetsmiljögrupp	Ja, studenterna ska ha rätt till inflytande i denna typ av frågor, vilket de har på SLU om det gäller universitets- eller fakultetsnivå. På institutionsnivå är tillämpningen olika.
Beslut om kurslitteratur	Beslut om kurslitteratur fattas av berörd kursledare, utan krav på direkt studentinflytande. Studenterna framför själva att de inte har rätt kompetens för att bedöma vilken litteratur som behövs. Studenterna har möjlighet till påverkan via kursvärderingar.
Beslut om införande av Canvas	Ja, studenterna har rätt till inflytande i denna typ av frågor, vilket de har på SLU under beredningen.
Beslut om ordförande i ämnesråd	Vid SLU finns programnämnder och programråd. De förra är mer formaliserade än de senare, vilket även gäller studenternas inflytande över vilka som ingår i respektive organ/funktion. Vid beslut om att utse ordförande har studenterna inflytande i båda fallen.
Beslut om scheman	Beslut om schema fattas av berörd kursledare, utan krav på direkt studentinflytande. SLU:s uppfattning är att det är en arbetsledande funktion som universitetet självt måste svara för. Studenterna anser dock att det vore värdefullt om de fick möjlighet till ett större inflytande över schemalaggningsen. Studenterna har möjlighet till påverkan via kursvärderingar.
Beslut om tidplan för införande av nya Ladok	Sådana beslut fattas inte inom SLU.
Beslut om utseende av examinator	Se ovan om att fastställa examinatorer.
Beslut om utseende av kursansvarig	Beslut om att utse kursansvarig <i>institution</i> fattas av en programnämnd med studentmedverkan. Beslut om att utse kursansvarig <i>person</i> (kursledare) fattas av berörd prefekt (motsvarande), utan direkt studentinflytande. SLU:s uppfattning är att det är en arbetsledande funktion som universitetet självt måste svara för. Studenterna anser dock att det vore värdefullt om de fick möjlighet till ett större inflytande över detta. Studenterna har möjlighet till påverkan via kursvärderingar.

Beslut om utseende av ledamöter i utbildningsnämnd	Studenterna utser tre ledamöter i utbildningsnämnden, utan inverkan från universitetet. Rektor beslutar om övriga sju ledamöter, utan studentmedverkan. Studenterna deltar dock i beredningen av beslutet.
Beslut om utseende av ordförande i ämnesråd	Se ovan om ordförande i ämnesråd.
Beslut om utseende av prefekt	Beslut om att utse prefekt fattas av berörd dekan, utan direkt studentinflytande. Forskarstuderande som är anställda har dock möjlighet att till dekanen föreslå ny prefekt inför ny mandatperiod. Studenterna anser att det vore värdefullt om de fick möjlighet till ett större inflytande över detta. SLU anser däremot att utseende av prefekt inte har med studentinflytande att göra.
Beslut om utseende av programansvarig	Vid SLU finns programstudierektorer som har ett omfattande ansvar för ett eller flera utbildningsprogram. Det är programnämnderna som utser programstudierektorer och därmed har studenterna inflytande i beredning och beslut om detta.
Beslut om utseende av studierektor	Vid SLU finns institutionsstudierektorer (motsvarande) som har ett omfattande och sammanhållande ansvar för utbildningen inom en institution. Dessa benämns ofta studierektor, institutionsstudierektor, grundutbildningsansvarig, biträdande prefekt med ansvar för utbildning eller motsvarande och utses av berörd prefekt, vanligtvis utan direkt studentmedverkan. Med tanke på institutionsstudierektorernas centrala roll för utbildningens genomförande, bör studenterna beredas möjlighet till inflytande i denna process.